

0 izreji gosenic ali sviloprejk.

Po navodu prof. Haberlandt-a.

(Konec.)

Naprava zapredovalnih hišic in zapredanje gosenic.

Priprava za zapredanje gosenic je mnogovrstna. Najboljše priprave so tiste, ktere nas stanejo najmanj, in v katerih se zaprede lahko veliko gosenic. Prav dobre so za to: ajdovica, soršična slama, oblanje, brezove veje itd. Zelene mladike s perjem niso dobre, tudi se mora paziti, da ne nastaja v takih prostorih mokrota. Zapredovalne hišice imajo v takih krajinah, kjer dohaja do nje lahko čisti zrak, toraj nikakor ne pri tleh.

Ce je mogoče, imej prostor, kjer se zapredajo gosenice, ločen od prostora, kjer lezejo gori.

Večkrat ti bo zmanjkovalo prostora in boš mogel imeti zapredovalne hišice v vzrejevalnem prostoru; pridružiti jo boš mogel z lesami, da dorasle svilopreijke lahko zlezejo na-nje.

Ako so gosenice v zapredovalni hišici prenatlačene, najdel bodes, posebno od Japonskega plemena, večkrat po dva mešička skupaj; ako je pa taka hišica izpostavljena mokroti, do ktere dohaja le malo čistega zraka, dobil boš le slabih mešičkov, in sploh boš našel pri obiranji veliko mrtvih, ki so poginili hitro, ko so začeli presti. Važno je dalje tudi, da varuješ v takih stanicah hudega mraza, dobro in potrebno je, da kuriš izbe še celo meseca maja in junija.

Čez 8 dni potem, ko so se gosenice zapredle, smeš začeti obirati mešičke. Devaj posebej trde, posebej mehke in posebej tiste, ki se držita po 2 vkljup; oprosti jih od naskubljene svile (Flockseide) in skrbi, da jih prodaš nemudoma. Ne skušaj pomoriti jih sam in prepusti to delo, kterega nisi vajen, kupcu, komur jih prodaš.

Gospodarske skušnje.

Jabelka hraniti.

V nekem kmetijskem zboru v Ameriki se je sporočalo, da so lansko leto čez 30.000 sodov jabelk poslali na prodaj v Evropo, in sicer še le na pozno spomlad. Hranili so jabelka, kakor piše Amerikanski kmetijski list, tako-le:

Vzeli so le popolnoma zdrava jabelka, ki so bila suha. Če je bila koža jabelka vlažna, obrisali so ga s cunjo prav dobro. Po tem so vzeli sod, kterega so postavili na hlode, da ni stal na tleh, in na dno so nasuli za palec visoko zmletega gipsa; na to plast so položili jabelka s pečljem na vrh in tako narazen, da se drugo druzega ni dotikal. Ko je bila prva plast polna, so nasuli na to zopet gipsa, tako, da so bila vsa jabelka pokrita in tudi vmesni prostori. Potem je prišla druga vrsta ali plast in tako dalje, tako da pod pokrovom leži za palec gipsa.

Gips storí, da se jabelka ne obtolčejo; on storí, da ne morejo jabelka gnjiti, kajti on vlažnost suši, pa tudi zarad topline je vspešen in brani, da jabelka ne zmrznejo. Tako hranjena jabelka so jako okusna do spomlad. Dotični sodi se hranujejo v suhih hramih in kletih, kjer ne zmrzuje. Res stane to nekoliko; vendar se spomladji lepo ohranjeno sadje prav dobro prodá in gips se porabi za gipsanje detelje, sočivja, ali za vezanje amonijaka na gnojišči in v hlevi.

Gospodarske novice.

* Goriška kmetijska družba je dobila prostor v Dunajski razstavi, da more razstavljeni tudi sadje in

sočivje Goriško. Zato pozivlja kmetijska družba sadjerejce in vrtnarje, da pošljejo najlepše sadje, sočivje in zelne rastline, ki se odlikujejo zarad zgodnej zrelosti ali zarad izvrstne dobrote ali lepote. Dotično sadje se oddaja od 12. junija naprej v pisarni kupčijske zbornice, kjer se bo dotični znesek za blago izplačeval onemu, ki bo to zahteval. Množina blaga za dotično razstavo se ravna po lastnosti tvarine, na pr. sadja se oddaja en krožnik (talar).

* Iz reje kuretnine na Francoskem dobivajo vsako leto nad 300 milijonov frankov dohodkov (en frank 40 krajc.). Na Nemškem se je zdaj ustanovilo posebno društvo, ktero dela na to, da se širi kuretreja, in da se s tem poviša množina mesa, ki ga navadno primanjkuje.

* Umetno surovo maslo ali puter narejati, so se na Francoskem, pa tudi že na Dunaji ustanovile fabrike, ki ga bodo izdelovale in sicer iz frišnegovejega loja. No! zdaj pa moramo delati, da bo naše surovo maslo fino in okusno, sicer gremo pod klop!

* Nov sovražnik krompirja ga v Ameriki nadleguje, to je, neki keber (Doryphora decemlineata), ki je tako škodljiv in lansko leto skoraj tretji del predelka vničil. Amerikanci ga zatirajo z večkratnim okopavanjem in pa kuprenim kisom.

Šolske stvari.

**Postava veljavna za Kranjsko,
kako naj se vravná napravljanje, zdrževanje in
obiskovanje javnih ljudskih šol.**

(Dalje.)

II. Oddelek.

Kako se obiskujejo javne ljudske šole.

§. 17. Dolžnost v šolo hoditi (šolska dolžnost) se začenja s spolnjenim šestim letom in traja praviloma do spolnjenega 12., v mestih in trgih s tri- ali večrazrednimi šolami pa do spolnjenega 14. leta. Isto tako sme okrajna šolska oblast dovoliti, da se tudi v mestih in trgih odpuste otroci iz šole, ki so spolnili 12. leto, in so se šolskih predmetov popolnoma naučili. Z ozirom na posebne krajine okoliščine ali na podnebje utegne tudi okrajna šolska oblast izjemno dovoliti, da se začenja šolska dolžnost še le s spolnjenim 7. ali 8. letom.

§. 18. Neposrednje pred začetkom šolskega leta naj krajna šolska oblast zapiše vse otroke šolskega kraja, ki so dolžni v šolo hoditi, brez razločka verske spoznave in domovinske pravice. Kdor otroka zapisovanju prikrije ali zastran njega kaj neresničnega pové, se kaznuje z 1 do 20 gold., ali če ne more plačati, z zaporem od 1 do 4 dni.

§. 19. Otroci, kteri zavolj duševne ali telesne bolhnosti ne morejo v javno ljudsko šolo hoditi, in se podučujejo ali domá ali v zasobnih zavodih; ali so že na kakošni viši šoli, naj se zapišejo v poseben zapisnik, kteri se nemudoma predloží okrajni šolski oblasti.

§. 20. Ravno to veljá od otrok, kteri delajo po fabrikah, pri obrtništvu, v rudnikih, pri rezanji šote itd. in se podučujejo v kaki fabriški šoli.

§. 21. Okrajna šolska oblast ima pravico, od takih okoliščin, ktere otroke, omenjene v §§. 19. in 20. oprosté obiskovanja javne ljudske šole, tirjati daljnih izkazov.

§. 22. Ako niso otroci, zastran kterih vzroka za oproščenje ni (§§. 19. in 20.), v prvih osmih dneh šolskega leta v javno šolo sprejeti, naj krajna šolska oblast stariše ali njih namestnike opomni na njihove dolž-